

PARTICIPAREA ROMÂNILOR DIN FOSTUL JUDEȚ SOLNOC- DOBÂCA LA PRIMUL RĂZBOI MONDIAL (1914-1918)

Colonel (r) dr. Alexandru BUCUR*,
Dr. Vasile MĂRCULEȚ**

Izbucnirea Primului Război Mondial, în anul 1914, a implicat participarea unui mare număr de locuitori români din Transilvania, în cadrul armatei austro-ungare. Până în 1918, la sfârșitul conflagrației mondiale, un număr mare de români transilvăneni au luptat pe diferitele fronturi în cadrul armatei austro-ungare, plătind un însemnat tribut de sânge. Alături de aceștia, la efortul de război al dublei monarhii au contribuit masiv și celelalte comunități locale.

Românii transilvăneni în primul război mondial. Numărul românilor transilvăneni participanți la prima conflagrație mondială, în cadrul armatei austro-ungare, rămâne necunoscut cu exactitate. Diferitele cercetări, mai vechi sau mai recente, au condus la rezultate diferite.

Conform statisticii realizate de Teodor V. Păcățian, numărul acestora ar fi fost de 489.544 de persoane¹. Dintre aceștia, 41.739 au căzut pe câmpul de luptă, 11.275 au murit în detenție, în pribegie, în spital sau acasă din cauza rănilor sau a bolilor contactate în timpul războiului, 29.839 au fost dați dispăruți, 343.387 s-au întors din război complet sănătoși, 25.406 au revenit acasă invalizi, iar 37.898 s-au întors răniți și bolnavi, dar ulterior s-au însănătoșit. Populația a dat contribuții benevole pentru armată, cifrate la suma aproximativă de 11.884.169 lei. Pagubele înregistrate în urma acțiunilor militare au fost mult mai mari și s-au ridicat la suma aproximativă de 285.598.471 lei².

Într-un studiu, realizat cu peste trei decenii în urmă, Liviu Maior susținea că au fost mobilizați 483.373 de români din Transilvania, cifră care reprezenta 52% din totalul soldaților transilvăneni și 5,3% din totalul soldaților austro-ungari³. Potrivit aceluiași autor, dintre românii

* Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”, filiala Sibiu;

¹ T.V. Păcățian, *Jertfele românilor din Ardeal, Bănat, Crișana, Sătmar și Maramurăș aduse în războiul mondial din anii 1914-1918* (cit. în continuare, Păcățian 1923a), în „Transilvania”, LIV, 1923, 1-2, p. 50; T.V. Păcățian, *Jertfele românilor din Ardeal, Bănat, Crișana, Sătmar și Maramurăș aduse în războiul mondial din anii 1914-1918* (cit. în continuare, Păcățian 1923b), Sibiu, 1923, p. 21.

² *Ibidem*, p. 49; vezi și *Ibidem*, p. 20.

³ L. Maior, *Soldați români din armata austro-ungară*, în vol. „Civilizație medievală și modernă românească”, îngrijit de N. Edroiu, A. Răduțiu, P. Teodor, Cluj-Napoca, 1985, p. 357, p. 357.

mobilizați, 449.796 soldați și ofițeri, adică 92,4% au fost trimiși la partea activă, fiind repartizați unităților din prima linie, și doar 34.578, respectiv 7,6% au fost distribuiți la partea sedentară pentru servicii auxiliare sau mobilizați pe loc⁴. Dintre militarii români repartizați la partea activă 52.954 au căzut pe diferitele câmpuri de luptă, iar alți 25.402 au rămas invalizi⁵.

Potrivit calculelor de dată mai recentă, realizate de Ioan I. Șerban, numărul românilor încorporați în armata austro-ungară, din Transilvania și Bucovina, s-ar fi ridicat la peste 651.000 soldați, subofițeri și ofițeri⁶. În rândul acestora s-au înregistrat, în cei patru ani de război, 82.588 de morți și dispăruți și 63.304 de răniți, invalizi și bolnavi⁷.

Identificarea românilor transilvăneni participanți la Primul Război Mondial, din toate localitățile provinciei, a fost realizată în urma solicitărilor adresate de ASTRA autorităților locale. Inițiativa a aparținut ziaristului Teodor V. Păcățian, care a conceput modelul tabelului și a făcut demersuri repetate și insistente pentru completarea lui⁸. În pofida acestor eforturi, ca urmare a dezinteresului manifestat de unii reprezentanți ai autorităților locale față de această inițiativă, rezultatele au rămas incomplete⁹.

Prezentarea documentelor. Studiul nostru își propune să prezinte aportul locuitorilor de naționalitate română din fostul județ Solnoc-Dobâca. Demersul inițiat de noi se bazează pe un set de documente inedite, care apare cu titlul *XIX. Județul Solnoc-Dobâca*, care este în realitate un centralizator al localităților rurale ale fostului județ Solnoc-Dobâca (tabel nominal al localităților rurale) și un *Tablou* (tabel *nominal* cu participanții din fosta comună urbană Gherla (azi municipiu în jud. Cluj). *Tabloul nominal* al celei de-a doua comune urbane, Dej (azi municipiu în jud. Cluj), nu se regăsește printre cele ale fostului județ, mai mult ca sigur nefiind completat și expedit. Aceste documente sunt incluse în pachetul intitulat *Listele participanților la Primul Război*

⁴ *Ibidem*, p. 357-358.

⁵ *Ibidem*, p. 358.

⁶ I.I. Șerban, *Românii în armata austro-ungară în anii Primului Război Mondial*, în „*Annales Universitatis Apulensis, Series Historica*”, 2-3, 1998-1999, p. 207, p. 207.

⁷ *Ibidem*, p. 208.

⁸ Păcățian 1923a, p. 32-50; Păcățian 1923b, p. 3-21.

⁹ *Ibidem*, p. 49; *Ibidem*, p. 20.

Mondial, aflat la Arhivele Naționale, Serviciul Județean Sibiu, în Fondul *Astra*, pachet nr. 11, act nr. 11b¹⁰.

Documentele studiate de noi, pe care le reproducem în facsimil, parțial, conțin: primul, 6 file, numerotate de la 1 la 6; al doilea, 5 file, numerotate de la 7 la 11. La primul document, fila 1r cuprinde doar denumirea actului, iar fila 6v conține rezultatele recenzării a două localități și un centralizator („*Totalizare*”), care înregistrează rezultatele totale ale celor 11 pagini în care sunt nominalizate 314 localități¹¹. Celelalte file, de la 1v la 6r, cuprind 312 localități recenzate. Cel de-al doilea document conține date despre participanții din orașul Gherla¹². Setul a fost realizat în urma demersurilor ASTREI, pe lângă autoritățile locale. Inițiativa, în acest sens, a aparținut istoricului și ziaristului Teodor V. Păcățian, care a realizat calculele centralizatoare și a publicat rezultatele demersului său¹³.

Documentul centralizator, un tabel nominal al localităților rurale, cuprinde 10 rubrici principale. Patru dintre acestea sunt împărțite în alte 11 rubrici secundare. Dintre rubricile secundare, două sunt compuse din câte alte trei subrubrici. În total, *actul* cuprinde 21 de rubrici (principale, secundare și subrubrici)¹⁴.

1. Prima rubrică principală, *Numărul curent*, înregistrează în ordine crescătoare un număr de 312 de poziții. Acestea corespund celor 312 de localități recenzate¹⁵.

2. A doua rubrică principală este intitulată *Comunele din județ*. Ea cuprinde cele 312 de localități înregistrate, în ordine aproximativ alfabetică¹⁶.

3. Cea de-a treia rubrică principală, *Poporațiunea română a comunei*, înregistrează numărul total de locuitori români ai fiecărei localități. Precizăm faptul că cifra reprezintă numărul locuitorilor români domiciliați în localitate la momentul completării tabelului de către autoritățile locale, nu la izbucnirea războiului.

4. Rubrica a patra principală, intitulată *Numărul celor decorați în cursul războiului*, înregistrează numărul decorațiilor din fiecare localitate.

¹⁰ Arhivele Naționale, Serviciul Județean Sibiu, Fond ASTRA, *Listele participanților la Primul Război Mondial*, pachetul nr. 9, act nr. 9: XVII. *Județul Sătmăr* (citată, în continuare, SJANSB, FA, 11b), 525 file. SJANSB, FA, 11b, 211???? file.

¹¹ *Ibidem*, f. 1v-6v.

¹² *Ibidem*, f. 7r-11v.

¹³ Păcățian 1923a, pass.; Păcățian 1923b, pass.

¹⁴ SJANSB, FA, 11b, f. 1v-6v.

¹⁵ *Ibidem*, f. 1v-6v. La două poziții s-a trecut cifra respectivă și cu a (2 și 191).

¹⁶ *Ibidem*, f. 1v-6v.

Nu sunt precizate nici numele celor decorați, nici numele sau clasele decorațiilor primite, nici numărul decorațiilor primite de fiecare.

5. A cincea rubrică principală, *S-au făcut contribuiri benevole pentru armată*, precizează doar valoarea totală, aproximativă, în lei, a contribuțiilor și donațiilor locuitorilor, pentru susținerea efortului de război. Actul nu precizează însă în ce au constat aceste contribuții benevole.

6. Cea de-a șasea rubrică principală, *Pagubele de război ale comunei în total*, înregistrează valoarea totală, aproximativă, în lei, a pagubelor produse de război fiecărei localități recenzate. În cadrul documentului nu sunt precizate nici contextul concret în care s-au produs aceste pagube, nici în ce au constat ele.

7. A șaptea rubrică principală, intitulată *Au luat parte la mișcările impuse de război*, precizează pentru fiecare localitate numărul locuitorilor români concentrați în timpul războiului. Rubrica cuprinde alte două rubrici secundare, anume *Chemați fiind*, în care sunt înregistrați numeric toți cei concentrați în perioada conflagrației, în funcție de statutul avut în timpul războiului, și *Au fost refugiați*, care cuprinde numărul persoanelor care, în timpul războiului, din motive legate de acesta, și-au părăsit locuințele plecând în refugiu.

Prima rubrică secundară cuprinde trei subrubrici, anume: *La partea activă, ca soldați pe front*, care îi include numeric pe toți cei care au participat la război în calitate de combatanți; *La partea sedentară, pentru servicii auxiliare sau mobilizați pe loc*, înregistrează numărul celor mobilizați ca necombatanți; *Pentru a fi arestați sau internați*, cuprinde numărul persoanelor indezirabile regimului dualist, care în timpul războiului au fost încarcerate sau deportate.

8. Cea de-a opta rubrică principală, intitulată *Soarta îndurată în timpul războiului*, precizează numeric situația celor mobilizați, la sfârșitul conflagrației. Rubrica cuprinde alte patru rubrici secundare. Prima rubrică secundară, *Morți pe câmpul de luptă*, înregistrează numărul celor căzuți pe front din fiecare localitate. A doua rubrică secundară *Morți în temniță, în pribegie, în spital, în urma boalelor sau rănilor*, precizează numărul concentraților, care și-au pierdut viața în timpul războiului, în afara luptelor, dar din motive determinate de acesta. A treia rubrică secundară, *S-au reîntors acasă*, cuprinde numărul celor concentrați, care au supraviețuit războiului. A patra rubrică secundară, intitulată *Sunt dispăruți*, înregistrează numărul celor care au dispărut pe front.

Cea de-a treia rubrică secundară cuprinde alte trei subrubrici: *Ca invalizi*, în care sunt înregistrați numeric toți cei care au suferit în urma războiului, dar au rămas cu grade diferite de invaliditate; *Răniți, bolnavi, însă în prezent sănătoși*, îi cuprinde, de asemenea numeric pe cei care au revenit din război cu diferite traume, precum răni sau boli, dar care până la data recenzării se însănătoșiseră complet.

9. A noua rubrică principală, intitulată *În urma decedaților și dispăruților au rămas*, înregistrează statutul social al urmașilor celor morți sau dispăruți în timpul războiului. Rubrica cuprinde două rubrici secundare, anume *Văduve* și *Orfani*, în care este înregistrat numărul văduvelor și orfanilor rămași în urma celor morți sau dispăruți pe câmpul de luptă sau din cauze legate de război.

10. Cea de-a zecea rubrică principală, *După clasele sociale au luat parte la mișcările impuse de război*, cuprinde alte trei rubrici secundare, *Intelectuali*, *Comercianți și meseriași* și *Plugari*. În cadrul celor trei rubrici secundare este înregistrat numărul celor concentrați din fiecare categorie socială¹⁷.

*

Documentul referitor la orașul Gherla, studiat de noi, conține 5 file, numerotate de la 7 la 11¹⁸. *Tabloul nominal* (Tabelul nominal) cuprinde 10 rubrici principale. Trei dintre acestea sunt împărțite în alte opt rubrici secundare. Două dintre rubricile secundare sunt compuse din câte alte trei subrubrici. În total, *Tabloul nominal* cuprinde un total de 19 rubrici principale, rubrici secundare și subrubrici.

1. Prima rubrică principală, *Numărul curent*, înregistrează în ordine crescătoare, 276 de poziții.

2. A doua rubrică principală, *Numele și Pronumele*, îi cuprinde pe toți cei recrutați, fără respectarea ordinii alfabetice.

3. Cea de-a treia rubrică principală, *Născut în comuna*, înregistrează locul de naștere al celor recenzați, care locuiau în momentul respectivului demers la Gherla.

4. Rubrica a patra principală, intitulată *Ocupațiune civilă*, nominalizează profesiile și ocupațiile practicate de cei concentrați, în viața civilă.

5. A cincea rubrică principală, *Gradul avut în miliție*, precizează gradele militare deținute de cei mobilizați în timpul războiului.

¹⁷ *Ibidem*, f. 1v-6v.

¹⁸ *Ibidem*, f. 7r-11v.

6. Cea de-a șasea rubrică principală, *A fost decorat cu medalia*, înregistrează denumirea ordenelor și decorațiilor primite de cei decorați în urma participării la război, gradul decorațiilor și numărul acestora.

7. A șaptea rubrică principală, intitulată *A luat parte la mișcările impuse de război*, precizează pentru fiecare dintre cei concentrați statutul avut în timpul războiului. Rubrica conține alte două rubrici secundare, anume *Chemat fiind*, în care sunt înregistrați toți cei concentrați în timpul războiului, în funcție de statutul avut în timpul conflagrației, și *A fost refugiat*, care cuprinde persoanele care, în timpul războiului, din motive legate de acesta și-au părăsit locuințele plecând în refugiu. În cazul Gherlei, documentul nu înregistrează niciun refugiat de naționalitate română.

Prima rubrică secundară cuprinde trei subrubrici, anume: *La partea activă ca soldat pe front*, care îi include pe toți cei care au participat la război în calitate de combatanți; *La partea sedentară, pentru servicii auxiliare sau mobilizați pe loc*, care îi include pe toți cei mobilizați ca necombatanți; *Pentru a fi arestat sau internat*, înregistrează persoanele indezirabile regimului dualist, care în timpul războiului au fost încarcerate sau deportate.

8. Cea de-a opta rubrică principală, intitulată *Soarta îndurată în timpul războiului*, precizează situația fiecărei persoane concentrate, la sfârșitul conflagrației. Rubrica cuprinde alte patru rubrici secundare. Prima rubrică secundară, *Mort pe câmpul de luptă*, îi înregistrează pe cei căzuți pe front. A doua rubrică secundară, *Mort în temniță, în pribegie, în spital, în urma boalelor sau rănilor*, include toate persoanele concentrate, care și-au pierdut viața în timpul războiului, în afara luptelor, dar din motive determinate de acesta. A treia rubrică secundară, *S-a reîntors acasă*, îi cuprinde pe toți concentrații, care au supraviețuit războiului. A patra rubrică secundară, intitulată *Dispărut*, îi înregistrează pe toți cei care au dispărut pe front.

Cea de-a treia rubrică secundară conține alte trei subrubrici: *Ca invalid*, în care sunt înregistrați toți cei care au supraviețuit războiului, dar au rămas cu grade diferite de invaliditate; *Rănit, bolnav, însă în prezent sănătos*, îi cuprinde pe cei care au revenit din război cu diverse traume, precum răni sau boli, dar care până la data recenzării se însănătoșiseră.

9. A noua rubrică principală, intitulată *În urma decedatului sau dispărutului a rămas*, înregistrează statutul social al urmașilor celor morți sau dispăruți în timpul războiului. Rubrica conține două rubrici secundare, anume *Văduvă* și *Numărul orfanilor*, în care este înregistrat

numărul văduvelor și orfanilor rămași în urma celor morți pe câmpul de luptă, dispăruți sau din cauze legate de război.

10. Cea de-a zecea rubrică principală, *Observare*, cuprinde diferite observații, precizări și adnotări referitoare la unele aspecte, care nu au fost incluse în celelalte rubrici sau cărora nu li s-a consacrat o rubrică proprie.

Conținutul documentelor. *Tabloul nominal* cu localitățile rurale le recenzează pe toate cele 312 de așezări cu acest statut, existente în județ la data respectivă¹⁹. Localitățile sunt înregistrate în ordine aproximativ alfabetică, împreună cu numărul de locuitori români pe care îl aveau. Pentru localitățile care nu au avut mobilizați, am trecut, în paranteză, cifra (0). Localitățile recenzate au fost următoarele: [1r] XIX. Județul Solnoc-Dobâca [1v] 1. Agrieș (jud. Bistrița-Năsăud), 28; 2. Agrișul de jos (azi Agrișu de Jos, jud. Bistrița-Năsăud), 193; 2a. Agrișul de sus (azi Agrișu de Sus, jud. Bistrița-Năsăud), 218; 3. Ambriciu (azi Breaza, jud. Bistrița-Năsăud), 967; 4. Anteș (azi Antăș, jud. Cluj), 289; 5. Apatiu (jud. Bistrița-Năsăud), 248; 6. Arcalia (jud. Bistrița-Năsăud), 314; 7. Arpaștau (azi Braniștea, jud. Bistrița-Năsăud), 643; 8. Baba (jud. Maramureș), 561; 9. Băiuț (jud. Maramureș), 386; 10. Bârlea (jud. Cluj), 470; 11. Bârsău (jud. Satu Mare), 451; 12. Bârsăuța (jud. Sălaj), 194; 13. Batin (jud. Cluj), 809; 14. Bața (jud. Bistrița-Năsăud), 411; 15. Brebeni (jud. Maramureș), 971; 16. Beclean (azi oraș în jud. Bistrița-Năsăud), 1.240; 17. Benediug (azi Mănăstirea, jud. Cluj), 551; 18. Berința (jud. Maramureș), 920; 19. Beud (azi Beudiu, jud. Bistrița-Năsăud), 649; 20. Bezded (jud. Sălaj), 936; 21. Bidiu, (jud. Bistrița-Năsăud), 625; 22. Blidărești (jud. Cluj), 185; 23. Bloaja (azi Izvoarele, jud. Maramureș), 81; 24. Boereni (azi Boiereni, jud. Maramureș), 711; 25. Bogata română (azi Bogata de Jos, jud Cluj), 431; 26. Bogata ung[urească] (azi Bogata de Sus, jud Cluj), 636; 27. Boiumare (azi Boiu Mare, jud. Maramureș), 843; 28. Bonț (jud. Cluj), 516; 29. Borcut (jud. Maramureș), 525; 30. Borleasa (jud. Bistrița-Năsăud), 465; 31. Bozieș (jud. Bistrița-Năsăud), 407; [2r] 32. Brâglez (jud. Sălaj), 454; 33. Brebeni (jud. Maramureș), 316; 34. Bretea (jud. Bistrița-Năsăud), 117; 35. Buduș (jud. Bistrița-Năsăud), 394; 36. Buza (jud. Cluj), 935; 37. Buzaș (jud. Sălaj), 326; 38. Caianul mare (azi Căianu Mare, jud. Bistrița-Năsăud), 740; 39. Caianul mic (azi Căianu Mic, jud. Bistrița-Năsăud), 928; 40. Călacea (jud. Sălaj),

¹⁹ C. Martinovici, N. Istrati, *Dicționarul Transilvaniei, Banatului și celorlalte ținuturi alipite*, Cluj, 1921, p. 40-43; *Anuarul Statistic al României 1922 / Annuaire Statistique de la Roumanie*, București, 1923, p. 12; *Împărțirea României 1926*, p. 273, 274 (Solnoc-Dobâca a devenit – în 1925 – parțial, județul Someș).

927; 41. Calna (jud. Cluj), 443; 42. Canciu (azi Dumbrăveni, jud. Bistrița-Năsăud), 941; 43. Căpâlna (jud. Sălaj), 557; 44. Cărbunar (azi Cărbunari, jud. Maramureș), 736; 45. Cărpiniș (jud. Maramureș), 354; 46. Cașeiu (azi Cășeiu, jud. Cluj), 1.184; 47. Cătălina Dorna (azi Cătălina, jud. Cluj), 393; 48. Cățcau (azi Cățcău, jud. Cluj), 1.240; 49. Cernești (jud. Maramureș), 826; 50. Cernuc (jud. Sălaj), 562; 51. Cesariu (înglobat la Sântioana, jud. Cluj), 288; 52. Cetan (jud. Cluj), 727; 53. Checichehata (azi Căprioara, jud. Cluj), 281; 54. Chendru (azi Cornești, jud. Cluj), 220; 55. Chețiu (jud. Bistrița-Năsăud), 280; 56. Cheuchiș (azi Chiochiș, jud. Bistrița-Năsăud), 520; 57. Chiced (azi Aluniș, jud. Cluj), 648; 58. Chiced-Silvaș (azi Pruneni, jud. Cluj), 207; 59. Chintelnic (jud. Bistrița-Năsăud), 697; 60. Chiraleș (jud. Bistrița-Năsăud), 413; 61. Chirău (azi Băița, jud. Cluj), 247; 62. Chiuești (jud. Cluj), 1.930; [2v] 63. Chiuza (jud. Bistrița-Năsăud), 932; 64. Chizeni (jud. Sălaj), 206; 65. Ciaba (azi Ceaba, jud. Cluj), 591; 66. Ciaca (azi Ceaca, jud. Sălaj), 653; 67. Ciahî Gârbău (azi Gârbou, jud. Sălaj), 970; 68. Ciceu Corabie (azi Ciceu-Corabia, jud. Bistrița-Năsăud), 702; 69. Ciceu Cristur (azi Cristeștii Ciceului, jud. Bistrița-Năsăud), 666; 70. Ciceu Giurgești (azi Ciceu-Giurgești, jud. Bistrița-Năsăud), 1.246; 71. Ciceu Hășmaș (azi Hășmașu Ciceului, jud. Bistrița-Năsăud), 523; 72. Ciceu Mihăești (azi Ciceu-Mihăești, jud. Bistrița-Năsăud), 599; 73. Ciceu Poeni (azi Ciceu-Poeni, jud. Bistrița-Năsăud), 640; 74. Ciocman (azi Ciocmani, jud. Sălaj), 870; 75. Ciocotiș (jud. Maramureș), 897; 76. Ciubanca (jud. Cluj), 446; 77. Ciubăncuța (jud. Cluj), 235; 78. Ciula (jud. Sălaj), 262; 79. Ciumeni (azi Podișu, jud. Sălaj), 244; 80. Clițiu (azi Cliț, jud. Sălaj), 200; 81. Cociu (jud. Bistrița-Năsăud), 718; 82. Codor (jud. Cluj), 421; 83. Coldău (jud. Bistrița-Năsăud), 186; 84. Copalnic (jud. Maramureș), 988; 85. Copalnic Mănăstur (azi Copalnic-Mănăstur, jud. Maramureș), 847; 86. Coplean (jud. Cluj), 454; 87. Copru (jud. Cluj), 291; 88. Coruieni (azi Coroieni, jud. Maramureș), 471; 89. Costeni (jud. Maramureș), 656; 90. Cozla (jud. Sălaj), 631; 91. Cremenea (jud. Cluj), 125; 92. Cristolțel (jud. Sălaj), 515; 93. Cristolțul mare (azi Cristolț, jud. Sălaj), 1.451; [3r] 94. Cubleșul ung[uresc] (azi Cubleșu Someșan, jud. Cluj), 795; 95. Cuciulat (jud. Sălaj), 312; 96. Cudmeniș (azi Cormeniș, jud. Sălaj), 375; 97. Cufoaia (jud. Maramureș), 352; 98. Cupșeni (jud. Maramureș), 925; 99. Curtuiuş (azi Curtuiuşu Mare, jud. Maramureș), 270; 100. Curtuiuşul Becleanului (azi Perișor, jud. Bistrița-Năsăud), 833; 101. Curtuiuşul Dejului (azi Curtuiuşu Dejului, jud. Cluj), 554; 102. Curtuiuşul mic (azi Curtuiuşu Mic, jud. Maramureș), 406; 103. Cutca (jud. Cluj), 333; 104. Cuzdrioara (jud. Cluj), 1.396; 105. Dăbâca (jud. Cluj), 1.216; 106.

Dăbăceni (azi Dăbăceni, jud. Sălaj), 264; 107. Dămăcușeni (jud. Maramureș), 23 (0); 108. Dârja (jud. Cluj), 741; 109. Dealulmare (azi Dealu Mare, jud. Maramureș), 523; 110. Dicea (azi Cireșoaia, jud. Bistrița-Năsăud), 8 (0); 111. Dindeleag (azi Livada, jud. Cluj), 630; 112. Diviciorul mare (azi Diviciorii Mari, jud. Cluj), 489; 113. Diviciorul mic (azi Diviciorii Mici, jud. Cluj), 246; 114. Dobricul mare (azi Dobricu Lăpușului, jud. Maramureș), 483; 115. Dobric (jud. Bistrița-Năsăud), 436; 116. Dobricel (jud. Bistrița-Năsăud), 535; 117. Dobriținaș (azi Dumbrava, jud. Maramureș), 240; 118. Dobrocina (jud. Sălaj), 566; 119. Dolheni (jud. Sălaj), 337; 120. Drăghia (jud. Maramureș), 313; 121. Dumbrăvița (jud. Maramureș), 885; 122. Escu (jud. Cluj), 316; 123. Fălcușa (jud. Sălaj), 318; 124. Fânațe (jud. Cluj), 758; [3v] 125. Făurești (jud. Maramureș), 605; 126. Feleac (jud. Bistrița-Năsăud), 512; 127. Feldioara (jud. Cluj), 484; 128. Fizeșul Gherlei (azi Fizeșu Gherlii, jud. Cluj), 623; 129. Figa (jud. Bistrița-Năsăud), 436; 130. Fodora română (azi Fodora, jud. Sălaj), 556; 131. Frânceni (azi Frâncenii Boiului, jud. Maramureș), 175; 132. Frâncenii de peatră (azi Frâncenii de Piatră, jud. Sălaj), 167; 133. Gâlgău (jud. Sălaj), 942; 134. Gârbău (jud. Cluj), 942; 135. Ghiolți (înglobat la Țaga, jud. Cluj), 495; 136. Ghirold (azi Ghirolt, jud. Cluj), 697; 137. Gichișul de jos (azi Jichișu de Jos, jud. Cluj), 582; 138. Gichișul de sus (azi Jichișu de Sus, jud. Cluj), 450; 139. Glod (jud. Maramureș), 652; 140. Goștila (azi Gostila, jud. Sălaj), 744; 141. Groape (jud. Maramureș), 102; 142. Groși (jud. Maramureș), 1.552; 143. Guga (jud. Cluj), 395; 144. Hăstăte (azi Hășdate, jud. Cluj), 297; 145. Hășmaș (jud. Sălaj), 829; 146. Hușmezeu (azi Valea Lungă, jud. Sălaj), 533; 147. Iapa (jud. Maramureș), 566; 148. Iclodul mare (azi Iclod, jud. Cluj), 1.207; 149. Iclozel (jud. Cluj), 329; 150. Ielciu (azi Elciu, jud. Cluj), 623; 151. Ienciu (azi Enciu, jud. Bistrița-Năsăud), 484; 152. Igrița (azi Igriția, jud. Cluj), 268; 153. Ileanda mare (azi Ileanda, jud. Sălaj), 699; 154. Ilișua (jud. Bistrița-Năsăud), 458; 155. Inău (jud. Sălaj), 810; [4r] 156. Ineu (azi Inău, jud. Maramureș), 525; 157. Iuș (azi Fântânele, jud. Bistrița-Năsăud), 409; 158. Jinborul săsesc (azi Jimbor, jud. Bistrița-Năsăud), 498; 159. Jugăstreni (jud. Maramureș), 177; 160. Jurca (jud. Cluj), 159; 161. Lac (azi Lacu, jud. Cluj), 344; 162. Lăpușul român (azi Lăpuș, jud. Maramureș), 2.296; 163. Lăpușul ung[uresc] (azi Târgu Lăpuș, oraș, jud. Maramureș), 551; 164. Larga (jud. Maramureș), 456; 165. Lăscaia (azi Lăschia, jud. Maramureș), 534; 166. Lelești (jud. Bistrița-Năsăud), 511; 167. Lemniu (jud. Sălaj), 676; 168. Letca (jud. Sălaj), 721; 169. Libotin (jud. Maramureș), 1.092; 170. Lona (azi Luna de Jos, jud. Cluj), 646; 171. Lozna (jud. Sălaj), 747; 172. Luierd (azi

Lujerdiu, jud. Cluj), 799; 173. Măgoaja (jud. Cluj), 710; 174. Măgureni (jud. Maramureș), 338; 175. Măgura (jud. Sălaj), 197; 176. Măhal (jud. Cluj), 379; 177. Maia (jud. Cluj), 334; 178. Mălin (azi Malin, jud. Bistrița-Năsăud), 439; 179. Măluț (jud. Bistrița-Năsăud), 576; 180. Mănăsturel (azi Mănăsturel, jud. Cluj), 382; 181. Manic (jud. Bistrița-Năsăud), 494; 182. Mașca (jud. Cluj), 750; 183. Mateiu (azi Matei, jud. Bistrița-Năsăud), 236; 184. Meșteacăn (jud. Maramureș), 635; 185. Mica (jud. Cluj), 508; 186. Minthiul Gherlii (azi Mintiu Gherlii, jud. Cluj), 1.352; [4v] 187. Mireș (jud. Bistrița-Năsăud), 276; 188. Mogoșmort (azi Mogoșeni, jud. Bistrița-Năsăud), 261; 189. Morău (jud. Cluj), 327; 190. Moruț (jud. Bistrița-Năsăud), 234; 191. Muncel I (jud. Sălaj), 343; 191a. Muncel II (jud. Cluj), 303; 192. Năsal (jud. Cluj), 757; 193. Negreni (jud. Cluj), 363; 194. Negriștea (jud. Bistrița-Năsăud), 1.791; 195. Nicula (jud. Cluj), 711; 196. Nima (jud. Cluj), 729; 197. Nireș (jud. Cluj), 492; 198. Nușfalău (jud. Sălaj), 558; 199. Ocna Dejului (jud. Cluj), 1.675; 200. Olpret (azi Bobâlna, jud. Cluj), 1.156; 201. Orman (jud. Cluj), 575; 202. Osoiu (azi Osoi, jud. Cluj), 378; 203. Oșorhel (jud. Cluj), 203; 204. Oșorhei (jud. Bihor), 235; 205. Păglișa (azi Păglișa, jud. Cluj), 532; 206. Păltineasa (jud. Bistrița-Năsăud), 167; 207. Panticeu (jud. Cluj), 992; 208. Peșteș (azi Peștiș, jud. Bihor), 245; 209. Peteritea (jud. Maramureș), 491; 210. Petrihaza (azi Petrești, jud. Cluj), 362; 211. Piatra (jud. Bistrița-Năsăud), 543; 212. Penticul roman (azi Pentic, jud. Bistrița-Năsăud), 832; 213. Piroasa (azi Piroșa, jud. Sălaj), 198; 214. Plopiș (jud. Maramureș), 325; 215. Poenița (azi Poienița, jud. Sălaj), 654; 216. Poiana Blenchiu (azi Poiana Blenchii, jud. Sălaj), 704; 217. Poiana Botizii (jud. Maramureș), 275; [5r] 218. Poiana Porcului (azi Fântânele, jud. Maramureș), 601; 219. Poptelec (azi Popteleac, jud. Sălaj), 697; 220. Preluca (azi Preluca Veche, jud. Maramureș), 1.099; 221. Preluci (jud. Sălaj), 1.071; 222. Pruni (jud. Cluj), 213; 223. Puini (jud. Cluj), 215; 224. Purcăreț (jud. Sălaj), 478; 225. Pustuța (jud. Cluj), 209; 226. Răstoci (jud. Sălaj), 325; 227. Răteag (azi Reteag, jud. Bistrița-Năsăud), 1.126; 228. Recea (jud. Maramureș), 733; 229. Rogna (jud. Sălaj), 313; 230. Rogoz (jud. Maramureș), 1.104; 231. Rohia (jud. Maramureș), 936; 232. Românești (jud. Maramureș), 192; 233. Rugășești (jud. Cluj), 765; 234. Rus (jud. Sălaj), 1.074; 235. Rușor (jud. Maramureș), 367; 236. Rusul de jos (azi Rusu de Jos, jud. Bistrița-Năsăud), 331; 237. Rusul de sus (azi Rusu de Sus, jud. Bistrița-Năsăud), 344; 238. Săcălaia (jud. Cluj), 489; 239. Săcătura (azi Luminișu, jud. Sălaj), 277; 240. Sălațiu (azi Salatiu, jud. Cluj), 274; 241. Sălișca (jud. Cluj), 439; 242. Sălănița (azi Sălănița, jud. Maramureș), 787; 243. Sâmboru (azi Sâmboleni, jud. Cluj), 405;

244. Sâniacob (jud. Bistrița-Năsăud), 199; 245. Sânmărghita (jud. Cluj), 867; 246. Sânmărtin (jud. Cluj), 348; 247. Sânnicoară (jud. Bistrița-Năsăud), 374; 248. Sântejude (jud. Cluj), 814; [5v] 249. Sântioana (jud. Cluj), 458; 250. Săplac (azi Bunești, jud. Cluj), 806; 251. Săsariu (azi Săsar, jud. Maramureș), 811; 252. Sic (jud. Cluj), 477; 253. Silivaș (jud. Cluj), 385; 254. Sita (jud. Bistrița-Năsăud), 351; 255. Solomon (jud. Sălaj), 677; 256. Solona (jud. Sălaj), 455; 257. Sotelec (azi Sărata, jud. Cluj), 847; 258. Spermezeu (jud. Bistrița-Năsăud), 1.231; 259. Stoiana (jud. Cluj), 306; 260. Stoiceni (jud. Maramureș), 395; 261. Strâmbu (jud. Cluj), 871; 262. Strâmbul Băiuțului (azi Strâmbu-Băiuț, jud. Maramureș), 126; 263. Suareș (azi Suarăș, jud. Cluj), 345; 264. Suciul de jos (azi Suciul de Jos, jud. Maramureș), 1.222; 265. Suciul de sus (azi Suciul de Sus, jud. Maramureș), 1.598; 266. Sucutard (jud. Cluj), 748; 267. Suia (azi Răzbuneni, jud. Cluj), 344; 268. Surduc (jud. Sălaj), 678; 269. Șasa (azi Șasa, jud. Sălaj), 310; 270. Șieu (jud. Bistrița-Năsăud), 748; 271. Șieu-Măgheruș (jud. Bistrița-Năsăud), 688; 272. Șieu-Odorhei (jud. Bistrița-Năsăud), 644; 273. Șieu-Sfântu (jud. Bistrița-Năsăud), 280; 274. Șigău (jud. Cluj), 249; 275. Șimișna (jud. Sălaj), 1.392; 276. Șintereag (jud. Bistrița-Năsăud), 462; 277. Șintereguț (azi Corneni, jud. Cluj), 304; 278. Șirioara (jud. Bistrița-Năsăud), 378; 279. Șoimușeni (jud. Sălaj), 205; [6r] 280. Șomcutul mic (azi Șomcutu Mic, jud. Cluj), 565; 281. Târlișua (jud. Bistrița-Năsăud), 970; 282. Târpriu (azi Târpriu, jud. Cluj), 202; 283. Teocul de jos (azi Tiocu de Jos, jud. Cluj), 557; 284. Teocul de sus (azi Tiocu de Sus, jud. Cluj), 381; 285. Teolțur (azi Teolțur, jud. Cluj), 526; 286. Toplița (jud. Sălaj), 255; 287. Trestia (jud. Sălaj), 576; 288. Țaga (jud. Cluj), 510; 289. Țentea (jud. Bistrița-Năsăud), 424; 290. Țigău (jud. Bistrița-Năsăud), 146; 291. Țop (azi Pădurenii, jud. Cluj), 470; 292. Uifalău (azi Corvinești, jud. Bistrița-Năsăud), 716; 293. Unguraș (jud. Cluj), 228; 294. Ungureni (jud. Maramureș), 1.337; 295. Uriul de jos (azi Uriu, jud. Bistrița-Năsăud), 508; 296. Uriul de sus (înglobat la Uriu, jud. Bistrița-Năsăud), 226; 297. Vad (jud. Cluj), 576; 298. Vad (jud. Maramureș), 433; 299. Vale (jud. Cluj), 318; 300. Valea Groșilor (jud. Cluj), 563; 301. Valea Hranei (jud. Sălaj), 321; 302. Valea rea (azi Valea Ungurașului, jud. Cluj), 301; 303. Valea rea (azi Vălișoara, jud. Sălaj), 257; 304. Valea Loznei (jud. Sălaj), 678; 305. Văleni (jud. Sălaj), 792; 306. Vereshaza (azi Strugureni, jud. Bistrița-Năsăud), 67; 307. Vima mare (azi Vima Mare, jud. Maramureș), 677; 308. Vima mică (azi Vima Mică, jud. Maramureș), 696; 309. Vireag (azi Florești, jud.

Bistrița-Năsăud), 465; 310. Vița (jud. Bistrița-Năsăud), 120; [6v] 311. Zalha (jud. Sălaj), 740; 312. Zăpârț (azi Băbdiu, jud. Cluj), 692²⁰.

Potrivit conținutului documentelor analizate, la momentul redactării acestora, în fostul județ Solnoc-Dobâca trăiau 176.722²¹ locuitori de naționalitate română²². Cifra nu include orașele Dej și Gherla, deoarece documentele referitoare la acesta: la Gherla, nu au precizat numărul locuitorilor români din localitate; la Dej lipsesc în totalitate. Potrivit însă *Anuarului Statistic al României* pe anul 1922, publicat în 1923, în anul 1910 locuiau în orașe: la Dej, 11.452 persoane, din care 2.911 români, al căror număr se va majora la 12.500, din care 3.460 români, în 1922, cel al realizării demersurilor ASTREI; în Gherla, 6.857 persoane, din care 1.881 români, al căror număr era de 6.561, din care 2.585 români, în 1922. Aceeași cifră este furnizată și de *Dicționarul Transilvaniei* din anul 1921²³. Prin urmare, totalul populației române din județ a fost de aproximativ 182.767 locuitori români, reprezentând aproximativ 76,85% din totalul locuitorilor din fostul județ Solnoc-

²⁰ SJANSB, FA, 11b, f. 1v-6v; Pentru denumirile actuale a se vedea: C. Martinovici, N. Istrati, *Dicționarul Transilvaniei, și celorlalte ținuturi alipite*, Cluj, 1921, pass. ; C. Suci, *Dicționarul localităților din Transilvania*, vol. I-II, București, 1967-1968, pass.; I. Iordan, P. Gâtescu, I.D. Oancea, *Indicatorul localităților din România*, București, 1974, pass.; Eliza Ghinea, D. Ghinea, *Localitățile din România. Dicționar*, București, 2000, pass.; *Codul poștal al localităților din România*, vol. I, București, 2003, pass.; *Lista de localități din:* jud. Bistrița-Năsăud, https://ro.wikipedia.org/wiki/Listă_de_localități_din_județul_Bistrița-Năsăud (accesat: 20.06.2018); jud. Cluj,

https://ro.wikipedia.org/wiki/Listă_de_localități_din_județul_Cluj (accesat: 10.07.2018); din jud. Maramureș,

https://ro.wikipedia.org/wiki/Listă_de_localități_din_județul_Maramureș (accesat: 15.07.2018); din județul Sălaj,

https://ro.wikipedia.org/wiki/Listă_de_localități_din_județul_Sălaj (accesat: 15.07.2018); *Localități cu nume schimbate:* din jud. Bistrița-Năsăud,

https://ro.wikipedia.org/wiki/Localități_din_România_cu_nume_schimbate#Județul_Bistrița-Năsăud (accesat: 21.06.2018); din jud. Cluj,

https://ro.wikipedia.org/wiki/Localități_din_România_cu_nume_schimbate#Județul_Cluj (accesat: 21.06.2018); din jud. Maramureș,

https://ro.wikipedia.org/wiki/Localități_din_România_cu_nume_schimbate#Județul_Maramureș (accesat: 16.07.2018); din jud. Sălaj,

https://ro.wikipedia.org/wiki/Localități_din_România_cu_nume_schimbate#Județul_Sălaj (accesat: 18.07.2018).

²¹ La: Păcățian, 1923a, p. 54; Păcățian, 1923b, Anexa A, eronat calculat 177.722.

²² SJANSB, FA, 11b, f. 1v-6v; 7r-11r; Păcățian, 1923a, p. 54; Păcățian, 1923b, Anexa A.

²³ C. Martinovici, N. Istrati, *op. cit.*, p. 40, 53; *Anuar Statistic 1923* Martinovici, Istrati 1921, p. 90, 113; *Anuar Statistic 1923*, p. 27, 30.

Dobâca (237.831) și 6,13% din cel al românilor transilvăneni și bănățeni²⁴.

Între 1914 și 1918 din rândul locuitorilor români au fost concentrați, sub diferite forme, pentru a lua parte la prima mare conflagrație mondială, un număr de 32.880 (32.605+275)²⁵ locuitori de naționalitate română²⁶. Aceștia au reprezentat 6,79% din totalul românilor transilvăneni mobilizați, conform datelor oferite de Teodor V. Păcățian, 6,80% conform calculelor furnizate de Liviu Maior sau 5,05%, conform datelor lui Ioan I. Șerban. Dintre aceștia, un număr de 31.198 (30.956+242) au fost încadrați la partea activă, ca soldați pe front, reprezentând: 94,87% din totalul mobilizaților solnoceni; 6,93% din totalul românilor transilvăneni mobilizați la partea activă, conform datelor oferite de Teodor V. Păcățian și Liviu Maior. La partea sedentară, pentru activități auxiliare sau mobilizați pe loc, au participat 1.682 (1.649+33) persoane, reprezentând: 5,13% dintre concentrații români solnoceni; 4,86%, dintre românii transilvăneni mobilizați pe loc, conform calculelor furnizate de Teodor V. Păcățian și Liviu Maior²⁷. Se remarcă, prin numărul mare de participanți, localitățile: Lăpușul Român, cu 425 activi și 12 la partea sedentară²⁸; Chinești, cu 368 activi și 7 la partea sedentară²⁹; Groși, cu 232 activi și 74 la partea sedentară³⁰; Ungureni, cu 284 activi și 7 mobilizați pe loc³¹; Minthiul Gherlii, cu 274 activi și 2 la partea sedentară³².

Autoritățile austro-ungare nu i-au scăpat din vedere nici pe cei ostili dublei monarhii. Ca urmare, între 1914 și 1918, un număr de 23 (22+1) locuitori români au fost reținuți pentru a fi înțemnițați sau internați în lagăre, cel mai probabil datorită implicării lor în lupta națională (1,33% din totalul românilor transilvăneni omonimi), iar 20 (20+0) au ales calea refugiului (0,58% din totalul românilor transilvăneni refugiați)³³. Dintre localitățile care au avut astfel de cazuri, nominalizăm

²⁴ C. Martinovici, N. Istrati, *op. cit.*, p. 40, 90, 113, 228; *Anuar Statistic* 1923, p. 23, 27.

²⁵ În paranteză vom trece numărul total al locuitorilor din localitățile urbane+Gherla.

²⁶ SJANSB, FA, 11b, f. 1v-6v; 7r-11r; Păcățian, 1923a, p. 54; Păcățian, 1923b, Anexa A.

²⁷ SJANSB, FA, 11b, f. 1v-6v; 7r-11r; Păcățian, 1923a, p. 54; Păcățian, 1923b, Anexa A.

²⁸ SJANSB, FA, 11b, f. 4r, nr. crt. 162.

²⁹ *Ibidem*, f. 2r, nr. crt. 62.

³⁰ *Ibidem*, f. 3v, nr. crt. 142.

³¹ *Ibidem*, f. 6r, nr. crt. 294.

³² *Ibidem*, f. 4r, nr. crt. 186.

³³ *Ibidem*, f. 1v-6v; 7r-11r; Păcățian, 1923a, p. 54; Păcățian, 1923b, Anexa A.

următoarele: Șimișna, cu 10 reținuți³⁴; Stoiana, cu 3 arestați și 1 refugiat³⁵; Lăpușul Român și Plopiș, cu câte 4 refugiați³⁶; Lăpușul Unguresc, cu 2 arestați și 1 refugiat³⁷; Groși, Lemnin și Petrihaza, cu câte 2 refugiați³⁸.

Totalul celor care au fost implicați în acțiunile impuse de război s-a ridicat, conform documentului, la un număr de 32.923 (32.647+276) persoane (6,73% din totalul românilor transilvăneni implicați). Dintre aceștia, pe categorii sociale, situația a fost următoarea: 327 (288+39) au fost intelectuali, reprezentând 0,99% din participanții solnoceni și 4,99% din totalul intelectualilor ardeleni implicați; 511 (421+90) comercianți și meseriași, reprezentând 1,56% din participanții solnoceni și 3,48% din totalul comercianților și meseriașilor ardeleni implicați iar 32.085 (31.938+147) agricultori (plugari), reprezentând 97,45% din participanții solnoceni și 6,85% din totalul agricultorilor ardeleni implicați³⁹. Cei mai mulți intelectuali au provenit din localitățile rurale: Beclean și Ciahî Gârbău, cu câte 13⁴⁰; Minthiul Gherlii, 12⁴¹; Copalnic Mănăstur, 11⁴²; Lăpușul Unguresc, 10⁴³. Numărul cel mai important de comercianți și meseriași a provenit din următoarele localități: Beclean, 22⁴⁴; Ciahî Bârgău și Surduc, câte 14⁴⁵; Băiuț, Bebeni și Cetan, câte 10⁴⁶. Agricultorii cei mai numeroși au fost mobilizați din localitățile: Lăpușul Român, 441⁴⁷; Chinești, 374⁴⁸; Groși, 305⁴⁹; Ungureni, 290⁵⁰; Suciul de Sus, 271⁵¹.

Pierderile suferite au fost, de asemenea, însemnate. Din rândul celor mobilizați, 2.476 (2.472+4) participanți au căzut pe front,

³⁴ SJANSB, FA, 11b, f. 5v, nr. crt. 275.

³⁵ *Ibidem*, f. 5v, nr. crt. 259.

³⁶ *Ibidem*, f.: 4r, nr. crt. 162; 4v, nr. crt. 214.

³⁷ *Ibidem*, f. 4r, nr. crt. 163.

³⁸ *Ibidem*, f.: 3v, nr. crt. 142; 4r, nr. crt. 167; 4v, nr. crt. 210.

³⁹ *Ibidem*, f. 1v-6v; 7r-11r, 24v; Păcățian, 1923a, p. 54; Păcățian, 1923b, Anexa A.

⁴⁰ SJANSB, FA, 11b, f.: 1v, nr. crt. 16; 2v, nr. crt. 67.

⁴¹ *Ibidem*, f. 4r, nr. crt. 186.

⁴² *Ibidem*, f. 2v, nr. crt. 85.

⁴³ *Ibidem*, f. 4r, nr. crt. 162.

⁴⁴ *Ibidem*, f. 1v, nr. crt. 16.

⁴⁵ *Ibidem*, f.: 2v, nr. crt. 67; 5v, nr. crt. 268.

⁴⁶ *Ibidem*, f.: 1v, nr. crt. 9, 15; 2r, nr. crt. 52.

⁴⁷ *Ibidem*, f. 4r, nr. crt. 162.

⁴⁸ *Ibidem*, f. 2r, nr. crt. 62.

⁴⁹ *Ibidem*, f. 3v, nr. crt. 142.

⁵⁰ *Ibidem*, f. 6r, nr. crt. 294.

⁵¹ *Ibidem*, f. 5v, nr. crt. 265.

reprezentând 7,52% din participanții solnoceni și 5,93% din totalul omonimilor ardeleni, alți 835 (830⁵²+5) au murit în detenție, în pribegie, de pe urma bolilor contactate sau a rănilor primite, reprezentând 2,54% din participanții solnoceni și 7,40% din totalul omonimilor ardeleni iar 3.125 (3.107+18) au fost dați dispăruți, reprezentând 9,49%⁵³ din participanții solnoceni și 10,47% din totalul ardelenilor dispăruți. Localitățile care au avut cel mai mult de suferit, prin decesul participanților pe câmpul de luptă, au fost: Vima Mare, 43⁵⁴; Agrieș, 38⁵⁵; Luierd, 33⁵⁶; Ungureni, 30⁵⁷; Ocna Dejului, 29⁵⁸. Cei mai numeroși participanți la conflagrație, care au decedat în detenție, în pribegie, de pe urma bolilor contactate sau a rănilor primite, au provenit din următoarele localități: Lăpușul Român, 53⁵⁹; Minthiul Gherlii, 19⁶⁰; Ciocotiș, 16⁶¹; Fânațe și Strâmbu, cu câte 13⁶²; Arpaștau și Săplac, cu câte 12⁶³. Numărul cel mai mare de dispăruți a fost din localitățile: Suciul de Sus, 52⁶⁴; Târlișua, 45⁶⁵; Chinești și Ungureni, câte 39⁶⁶; Preluca, 35⁶⁷; Buza și Chiced, câte 34⁶⁸.

La sfârșitul războiului au revenit acasă un număr de 26.487 (26.238+249) persoane (80,45% dintre participanții solnoceni și 6,51% din totalul ardeleni reveniți), dintre care, 22.754 (22.595+159) deplin sănătoase (69,11% din participanții solnoceni și 6,27% din totalul omonimilor ardeleni), 2.051(1.973⁶⁹+78) rănite sau bolnave (6,23% din participanții solnoceni și 5,41% din totalul omonimilor ardeleni), care până la data realizării recenzării s-au însănătoșit complet și 1.682

⁵² La: Păcățian, 1923a, p. 54; Păcățian, 1923b, Anexa A, eronat tipărit 831.

⁵³ SJANSB, FA, 11b, f. 1v-6v; 7r-11r; Păcățian, 1923a, p. 54; Păcățian, 1923b, Anexa A.

⁵⁴ SJANSB, FA, 11b, f. 6r, nr. crt. 307.

⁵⁵ *Ibidem*, f. 1v, nr. crt. 1.

⁵⁶ *Ibidem*, f. 4r, nr. crt. 172.

⁵⁷ *Ibidem*, f. 6r, nr. crt. 294.

⁵⁸ *Ibidem*, f. 4v, nr. crt. 199.

⁵⁹ *Ibidem*, f. 4r, nr. crt. 162.

⁶⁰ *Ibidem*, f. 4r, nr. crt. 186.

⁶¹ *Ibidem*, f. 2v, nr. crt. 75.

⁶² *Ibidem*, f.: 3r, nr. crt. 124; 5v, nr. crt. 261.

⁶³ *Ibidem*, f.: 1v, nr. crt. 7; 5v, nr. crt. 250.

⁶⁴ *Ibidem*, f. 5v, nr. crt. 265.

⁶⁵ *Ibidem*, f. 6r, nr. crt. 281.

⁶⁶ *Ibidem*, f.: 2r, nr. crt. 62; 6r, nr. crt. 294.

⁶⁷ *Ibidem*, f. 5r, nr. crt. 220.

⁶⁸ *Ibidem*, f. 2r, nr. crt. 36, 57.

⁶⁹ La: Păcățian, 1923a, p. 54; Păcățian, 1923b, Anexa A, eronat tipărit 1.972.

(1.670+12) invalide (5,11% din participanții solnoceni și 6,62% din totalul invalizilor ardeleni)⁷⁰. Localitățile rurale care au avut cel mai mare număr de răniți sau bolnavi au fost: Chinești, 95⁷¹; Cășeiu, 69⁷²; Strâmbu, 61⁷³; Cățcan, 43⁷⁴; Cuzdrioara, 38⁷⁵. Cei mai mulți participanți la război, care s-au întors cu diverse invalidități, au fost mobilizați din următoarele localități rurale: Chinești, 36⁷⁶; Manic și Săsariu, câte 23⁷⁷; Lăpușul Român, 22⁷⁸; Preluca, 21⁷⁹; Panticeu, 19⁸⁰.

Actele de curaj și vitejie au fost recompensate prin acordarea de decorații ale statului austro-ungar. Din totalul celor participanți la război, un număr de 2.752 au fost decorați, reprezentând 8,82% din participanții solnoceni și 6,24% din totalul românilor ardeleni decorați⁸¹. Dintre aceștia 2.637⁸² au provenit din localitățile rurale (95,82%), iar 115 din orașul Gherla (4,18%)⁸³. Cei care s-au remarcat prin cele mai multe fapte de vitejie și au fost decorați au provenit din următoarele localități: Chinești, 91⁸⁴; Șieu-Odorhei, 58⁸⁵; Ciceu Mihăești, 50⁸⁶; Cășeiu, 46⁸⁷; Inău, 45⁸⁸.

Grav afectate au fost familiile celor morți sau dispăruți. În urma acestora au rămas 2.684 (2.666+18) de văduve, reprezentând 6,95% din totalul văduvelor transilvănene și 5.846 (5.818+28) de orfani, reprezentând 7,38% din totalul general al orfanilor transilvăneni⁸⁹. Localitățile rurale care au înregistrat cel mai mare număr de văduve și

⁷⁰ SJANSB, FA, 11b, f. 1v-6v; 7r-11r; Păcățian, 1923a, p. 54; Păcățian, 1923b, Anexa A.

⁷¹ SJANSB, FA, 11b, f. 2r, nr. crt. 62.

⁷² *Ibidem*, f. 2r, nr. crt. 46.

⁷³ *Ibidem*, f. 5v, nr. crt. 261.

⁷⁴ *Ibidem*, f. 2r, nr. crt. 48.

⁷⁵ *Ibidem*, f. 3r, nr. crt. 104.

⁷⁶ *Ibidem*, f. 2r, nr. crt. 62.

⁷⁷ *Ibidem*, f.: 4r, nr. crt. 181; 5v, nr. crt. 251.

⁷⁸ *Ibidem*, f. 4r, nr. crt. 162.

⁷⁹ *Ibidem*, f. 5r, nr. crt. 220.

⁸⁰ *Ibidem*, f. 4v, nr. crt. 207.

⁸¹ *Ibidem*, f. 1v-6v; 7r-11r; Păcățian, 1923a, p. 54; Păcățian, 1923b, Anexa A.

⁸² La: Păcățian, 1923a, p. 54; Păcățian, 1923b, Anexa A, eronat tipărit 2.639.

⁸³ SJANSB, 11b, f. 1v-6v; 7r-11r.

⁸⁴ *Ibidem*, f. 2r, nr. crt. 62.

⁸⁵ *Ibidem*, f. 5v, nr. crt. 272.

⁸⁶ *Ibidem*, f. 2v, nr. crt. 72.

⁸⁷ *Ibidem*, f. 2r, nr. crt. 46.

⁸⁸ *Ibidem*, f. 3v, nr. crt. 155.

⁸⁹ *Ibidem*, f. 1v-6v; 7r-11r; Păcățian, 1923a, p. 54; Păcățian, 1923b, Anexa A.

orfani au fost următoarele: Ungureni, cu 44 văduve și 77 orfani⁹⁰; Chinești, cu 37 văduve și 98 orfani⁹¹; Șimișna, cu 33 văduve și 97 orfani⁹²; Chiuza și Preluca, cu câte 29 văduve și 65, respectiv 44 orfani⁹³; Lăpușul Român și Fânațe, cu câte 28 văduve și 69, respectiv 64 orfani⁹⁴.

Informațiile cuprinse în document evidențiază, de asemenea, efortul de război al comunităților rurale. Potrivit actului analizat, donațiile și contribuțiile benevole ale locuitorilor din respectivele localități rurale s-au ridicat, pe parcursul războiului, la valoarea de 434.400⁹⁵ (426.400+8.000) lei, reprezentând 3,43% din contribuția Transilvaniei⁹⁶. Pagubele suferite s-au ridicat la suma totală de 329.345 lei⁹⁷, reprezentând 0,12% din valoarea pagubelor înregistrate în Transilvania. Cele mai importante contribuții benevole au provenit din localitățile: Ileanda Mare, 50.000 lei⁹⁸; Copalnic Mănăștur, 23.000 lei⁹⁹; Buza, 20.000 lei¹⁰⁰; Dobrocina și Fodora Română, cu câte 15.000 lei¹⁰¹; Cristolțul Mare, 14.000 lei¹⁰². Au suferit cele mai mari pagube, următoarele localități: Chinești, 40.000 lei¹⁰³; Surduc, 30.420 lei¹⁰⁴; Ileanda Mare și Măluț, câte 30.000 lei¹⁰⁵; Zalha, 18.125 lei¹⁰⁶; Valea Groșilor, 16.500 lei¹⁰⁷.

Considerații finale. Desfășurarea Primului Război Mondial și-a pus amprenta și asupra locuitorilor români și a comunităților rurale locuite de aceștia, din fostul județ Solnoc-Dobâca. În acțiunile impuse de război a fost implicat un număr de 32.923 de persoane, din cele 313

⁹⁰ SJANSB, FA, 11b, f. 6r, nr. crt. 294.

⁹¹ *Ibidem*, f. 2r, nr. crt. 62.

⁹² *Ibidem*, f. 5v, nr. crt. 275.

⁹³ *Ibidem*, f. 5r, nr. crt. 220.

⁹⁴ *Ibidem*, f.: 4r, nr. crt. 162; 3r, nr. crt. 124.

⁹⁵ La: Păcățian, 1923a, p. 54; Păcățian, 1923b, Anexa A, eronat tipărit 437.120.

⁹⁶ SJANSB, FA, 11b, f. 1v-6v; 7r-11r; Păcățian, 1923a, p. 54; Păcățian, 1923b, Anexa A.

⁹⁷ SJANSB, FA, 11b, f. 1v-6v; 7r-11r; Păcățian, 1923a, p. 54; Păcățian, 1923b, Anexa A.

⁹⁸ SJANSB, FA, 11b, f. 3v, nr. crt. 153.

⁹⁹ *Ibidem*, f. 2v, nr. crt. 85.

¹⁰⁰ *Ibidem*, f. 2r, nr. crt. 36.

¹⁰¹ *Ibidem*, f.: 3r, nr. crt. 118; 3v, nr. crt. 130.

¹⁰² *Ibidem*, f. 2v, nr. crt. 93.

¹⁰³ *Ibidem*, f. 2r, nr. crt. 62.

¹⁰⁴ *Ibidem*, f. 5v, nr. crt. 268.

¹⁰⁵ *Ibidem*, f.: 3v, nr. crt. 153; 4r, nr. crt. 179.

¹⁰⁶ *Ibidem*, f. 6v, nr. crt. 311.

¹⁰⁷ *Ibidem*, f. 6r, nr. crt. 300.

localități recensate. Dintre aceștia, 327 au fost intelectuali, 511 comercianți și meseriași, iar 32.085 agricultori.

Între 1914 și 1918 din rândul locuitorilor români ai respectivelor localități au fost concentrați sub diferite forme, pentru a lua parte la prima mare conflagrație mondială, un număr de 32.880 de persoane. Din rândul celor chemați sub arme, un număr de 31.198 au fost încadrați la partea activă, ca soldați pe front, iar 1.682 la partea sedentară, pentru activități auxiliare sau mobilizați pe loc. Alți 23 locuitori români au fost reținuți pentru a fi înțemnițați sau internați în lagăre, cel mai probabil datorită implicării lor în lupta națională, iar 20 au ales calea refugiului.

În timpul războiului, din rândul celor mobilizați, 2.476 locuitori au căzut pe front, alți 835 au murit în detenție, în pribegie, de pe urma bolilor contactate sau a rănilor primite, iar 3.125 au fost dați dispăruți. La sfârșitul războiului, numărul supraviețuitorilor a fost de 26.487 persoane. Dintre acestea, 22.754 s-au întors acasă deplin sănătoase, 2.051 rănite sau bolnave, care ulterior aveau să se însănătoșească complet, și 1.682 invalide.

Actele de curaj și vitejie au fost recompensate cu un număr de 2.752 de decorații. În urma morților și dispăruților au rămas 2.684 văduve și 5.846 orfani.

Comunitățile județului și-au adus propria contribuție la susținerea efortului de război. Donațiile și contribuțiile benevole ale locuitorilor din respectivele localități s-au ridicat pe parcursul confl agrației la valoarea de 407.120 de lei. Totodată, acestea au suferit pagube care s-au ridicat la valoarea totală de 329.345 de lei.

FACSIMILE

1. Centralizator al localităților rurale din fostul județ Solnoc-Dobâca, f. 1r-1v; 6r-6v (parțial)

f. 1r

[illegible]

f. 1v

Numarul curent	Comunele din județ	Populașionul român				Nu au avut decât războiul în cursul războiului				Au avut parte de război în cursul războiului				Scurtea îndurată în timpul războiului				În urma dezastrului și războiului				După dezastrul și războiul			
		Populașionul român	Nu au avut decât războiul în cursul războiului	Au avut parte de război în cursul războiului	Au avut parte de război în cursul războiului	Scurtea îndurată în timpul războiului	În urma dezastrului și războiului	După dezastrul și războiul	Populașionul român	Nu au avut decât războiul în cursul războiului	Au avut parte de război în cursul războiului	Au avut parte de război în cursul războiului	Scurtea îndurată în timpul războiului	În urma dezastrului și războiului	După dezastrul și războiul	Populașionul român	Nu au avut decât războiul în cursul războiului	Au avut parte de război în cursul războiului	Au avut parte de război în cursul războiului	Scurtea îndurată în timpul războiului	În urma dezastrului și războiului	După dezastrul și războiul			
																							Populașionul român	Nu au avut decât războiul în cursul războiului	Au avut parte de război în cursul războiului
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21					
280	Tomcul mic	165	2	2000	100	113	3			10	2	3	10	21	10	8	15			116					
281	Topoldea	970	-			196	6			10		5	10	132	45	22	57			120					
282	Topoldea	202	2			46				6	2	4	10	20	4	3	9			46					
283	Topoldea de jos	577	21	3000	100	87				6	4	3		64	4	5	7			87					
284	Topoldea de sus	107	9	1200	100	87	1			4	2	1		73	8	7	10			88					
285	Topoldea	528	-			95				12		3		74	6	6	16			95					
286	Topoldea	255	1	1000		63	6			7	3	6	4	42	7	2	7			69					
287	Topoldea	570	-			87				1		5	10	60	11	9	22			87					
288	Topoldea	570	-	100		12				1	1	6	1	58	17	10	23			12					
289	Topoldea	428	-	-		12	-	-	-	2		4	9	41	6	8	8			82					
290	Topoldea	146	-			28	1			6		1		22		5	8			2 27					
291	Topoldea	970	7			96					7	5	3	65	16					96					
292	Topoldea	716	8	1000		145				23		7		108	7	15	33	1		144					
293	Topoldea	228	1			35				4				28	3					1 34					
294	Topoldea	1217	4			214	7			30	6	14	3	199	39	44	77	1		190					
295	Topoldea de jos	501	10			102	1			2		4	6	87	10	4	11	1	5	37					
296	Topoldea de sus	326	16	150		36	4		1	2			2	35	2	3	9			41					
297	Topoldea	570	4			90	4			9	4	9	2	65	5	6	15			94					
298	Topoldea	428	-			76				4			5	33	12	4	10			2 74					
299	Topoldea	318	-			68				8		8		43	9	1	6			68					
300	Valca broilor	563	15	1000	100	111	17			11	7	2	23	74	11	14	32	2		126					
301	Valca broncei	201	2			55	11			2	5	3		45	11	10	16			66					
302	Valca cea	201	11			65				4	8	3	2	45	3	9	28			65					
303	Valca cea	257	-			42	6			1	4			37	6	7	79			48					
304	Valca Lozmei	678	1	1000	100	114	16			5	6	3	4	109	8	8	14		1	129					
305	Valeni	792	-			126				12	6	7	7	97	7	8	21			136					
306	Porcchosa	67	-	1000		14	1					1		13	1					15					
307	Vina mare	637	5	1500		110	1			43		6	2	123	7	26	42	4	1	176					
308	Vina mica	696	1	1500		144	1			27		6	6	94	12	12	15	1	2	192					
309	Viraag	445	13	2600	100	106	7			21	4	7	20	59	2	12	23	1	1	171					
310	Vîrca	120	3	1000		28	1			6		1		20	2	2	5		1	28					
	Pagina 8	1400	117	10250	1025	1127	34	-	1	177	64	137	137	237	231	179	132			2303					

f. 6r

[illegible]

f. 6v

2. Tablou nominal al comunei urbane Gherla, f. 7r, 11v (parțial)

Județul: Salina Rădăuș Comuna: Gherla
 Piașă: Gherla Populația română: 4126

Tablou nominal

despre locuitorii români, cari au luat parte la războiul din anii 1914—1918

Numărul curent	Numele și pronumele	Născut în comuna	Ocupațiunea civilă	Gradul avut la miliție	A fost decorat cu medalia	A luat parte la mișcările impuse de război		Soarta îndurată în timpul războiului		S'a reintrors acasă		A fost reînviat		A fost reînviat		A fost reînviat		Observații
						Chemat fiind	la război	la război	la război	la război	la război	la război	la război	la război	la război	la război	la război	
1	Anca George	Gherla	com.	locat	bron.	/												
2	Lugăreanu	Gherla	"	locat	bron.	/												
3	Dormerescu	Gherla	"	locat	bron.	/												
4	Popovici	Gherla	"	locat	bron.	/												
5	Popovici	Gherla	"	locat	bron.	/												
6	Necula	Gherla	"	locat	bron.	/												
7	Popovici	Gherla	"	locat	bron.	/												
8	Popovici	Gherla	"	locat	bron.	/												
9	Popovici	Gherla	"	locat	bron.	/												
10	Popovici	Gherla	"	locat	bron.	/												
11	Popovici	Gherla	"	locat	bron.	/												
12	Popovici	Gherla	"	locat	bron.	/												
13	Popovici	Gherla	"	locat	bron.	/												
14	Popovici	Gherla	"	locat	bron.	/												
15	Popovici	Gherla	"	locat	bron.	/												
16	Popovici	Gherla	"	locat	bron.	/												
17	Popovici	Gherla	"	locat	bron.	/												
18	Popovici	Gherla	"	locat	bron.	/												
19	Popovici	Gherla	"	locat	bron.	/												
20	Popovici	Gherla	"	locat	bron.	/												
21	Popovici	Gherla	"	locat	bron.	/												
22	Popovici	Gherla	"	locat	bron.	/												
23	Popovici	Gherla	"	locat	bron.	/												
24	Popovici	Gherla	"	locat	bron.	/												
25	Popovici	Gherla	"	locat	bron.	/												

f. 7r

Numărul curent	Numele și pronumele	Născut în comuna	Ocupațiunea civilă	Gradul avut la miliție	A fost decorat cu medalia	A luat parte la mișcările impuse de război		Soarta îndurată în timpul războiului		S'a reintrors acasă		A fost reînviat		A fost reînviat		A fost reînviat		Observații
						Chemat fiind	la război	la război	la război	la război	la război	la război	la război	la război	la război	la război	la război	
256	Muraru	Gherla	com.	locat	bron.	/												
257	Muraru	Gherla	"	locat	bron.	/												
258	Muraru	Gherla	"	locat	bron.	/												
259	Muraru	Gherla	"	locat	bron.	/												
260	Muraru	Gherla	"	locat	bron.	/												
261	Muraru	Gherla	"	locat	bron.	/												
262	Muraru	Gherla	"	locat	bron.	/												
263	Muraru	Gherla	"	locat	bron.	/												
264	Muraru	Gherla	"	locat	bron.	/												
265	Muraru	Gherla	"	locat	bron.	/												
266	Muraru	Gherla	"	locat	bron.	/												
267	Muraru	Gherla	"	locat	bron.	/												
268	Muraru	Gherla	"	locat	bron.	/												
269	Muraru	Gherla	"	locat	bron.	/												
270	Muraru	Gherla	"	locat	bron.	/												
271	Muraru	Gherla	"	locat	bron.	/												
272	Muraru	Gherla	"	locat	bron.	/												
273	Muraru	Gherla	"	locat	bron.	/												
274	Muraru	Gherla	"	locat	bron.	/												
275	Muraru	Gherla	"	locat	bron.	/												
276	Muraru	Gherla	"	locat	bron.	/												

Gherla la 4 Aprilie 1920

12 33 1 4 5 12 78 109 18 118 276

115 11 117 276

Sumar: 115 11 117 276

f. 11v

**ROMANIANS FROM THE FORMER COUNTY OF SOLNOC-
DOBÂCA THAT PARTICIPATED IN THE FIRST WORLD WAR
(1914-1918)**

Keywords: Transylvania, World War I, Solnok, mobilization

The First World War also marked the lives of the Romanian inhabitants and the Solnoc-Dobâca in which they lived that were part of the former-county Solnoc-Dobâca. In the actions imposed by the war were involved 32,923 persons from the 313 localities reviewed.

Between 1914 and 1918 from the localities of the county were concentrated 32,880 Romanian inhabitants. Among those called to arms, 31,198 were employed in the active part, as soldiers on the frontline, and 1,682 in the sedentary part for auxiliary activities or mobilized on the spot. 23 other Romanian inhabitants were detained to be incarcerated or imprisoned in camp most likely because of their involvement in the national fight and 20 of them chose the path of refuge.

During the war, among the Romanians mobilized, 2, 476 died on the front, 835 died in detention, in exile, due to the diseases they caught or from the injuries and 3,125 went missing. At the end of the war the number of survivors was 26,487. 22,754 of them returned home fully healthy, 2,051 ill or injured which afterwards would make a full recovery and 1,682 of them disabled. 2,752 medals were received. Those that were dead or had disappeared left behind 2,684 widows and 5,846 orphans.

The communities of the county had their own contribution in sustaining the war. The donation and voluntary contributions made by the inhabitants of those communities reached a total value of 407,120 lei during the entire war. At the same time, they suffered damages that reached a total value of 329,345 lei.